Sekso kaj Egaleco

Numero 5

Januaro 1981

Sendependa novaĵletero

KONVENCIO PRI VIRINAJ RAJTOJ

Ni ĉiuj scias pri la ekzisto de la Universala Deklaracio de Homaj Rajtoj, en kiu staras interalie: "Ĉiuj rajtoj kaj liberecoj difinitaj en tiu ĉi Deklaracio validas same por ĉiuj homoj, sen kia ajn diferencigo, ĉu laŭ raso, haŭtkoloro, sekso..." (artikolo 2). Sed tamen en la 8a de decembro 1979 la Ĝenerala Kunveno de Unuiĝintaj Nacioj akceptis la "Konvencion pri la Forigo de Ĉiuj Formoj de Diskriminacio kontraŭ Virinoj" (rezolucio n-ro 34/180). Cent tridek landoj estis por, dek sin detenis kaj neniu voĉdonis kontraŭ.

Oni povus sin demandi kial necesas aparta konvencio por virinoj. Ĉu ili ne jam estas parto de la homaro kies rajtoj estis anoncitaj per la Universala Deklaracio? Respondon oni trovas en la Konvencio mem, kie staras, ke malgraŭ diversaj deklaroj pri egaleco, ekzistas grandskala diskriminacio kontraŭ virinoj. En kiuj terenoj? Tion oni povas konkludi rigardante al tiuj menciitaj en la Konvencio. Ili estas la jenaj:

Kulturo: klopodo elimini antaŭjuĝojn kaj stereotipajn rolojn de virinoj; agnosko de la patrineco kiel socia funkcio kaj agnosko de la egala respondeco de ambaŭ gepatroj pri siaj infanoj.
Politiko: rajto elekti kaj esti elektita; partopreno en la politika vivo kaj influo en politikaj decidoj de la registaro; egala traktado en ĉiuj aferoj kiuj rilatas al ŝanĝo de nacieco.
Edukado: egala rajto de edukado en ĉiuj fakoj ĉe sama nivelo kiel viroj; egala rajto studi por ĉiuj profesioj; elimino de

Sekso kaj Egaleco

Sendependa novaĵletero

Jarabono (4 numeroj)
12,00 gld. aŭ 15 irk.

Sendu internaciajn respondkuponojn rekte al Anna Brennan, aŭ pagu al ŝia nederlanda poŝtĉekkonto, n-ro 4412211.

Limdato por la venonta numero: 15a de marto.

Redaktoro

Anna Brennan
p/a Nieuwe Binnenweg 197B
3021 GA Rotterdam
Nederlando

Kunlaborantoj en ĉi tiu numero

Audrey C.E. Childs-Mee
Loes Demmendaal
Ole Hagemann
Judith Junger
Charles Power
Dermod Quirke
Wilhelm Teich
Louis F. v. Wunsch-Rolshoven

Presita de The Strangled Vole Press, Londono

Perantoj

Internacia (prezo: 14,50 gld.): Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam, Nederlando. Poŝtĉekkonto n-ro 37 89 64 (UEA); Banko: Mees & Hope, Coolsingel 93, 3012 EA Rotterdam (konto n-ro 25.52.89.804).

Argentina: Hugo A. Lingua, Casilla de Correo 278, RA-2000 Rosario (S.Fe).

Brita (prezo: £3,00): Dermod Quirke, 18 Trouville Road, London SW4 8QL. Ĝirkonto n-ro 12 463 0006. Pagante per ĉeko al Dermod Quirke, eksterlandanoj bonvolu aldoni £1 por bankkostoj.

Franca: Anne-Elise Amblès, 51, Rue Blanche, F-75009 Paris.

Itala (prezo: 5600 liroj): Alessandro Panerai, Via Pistoiese N457, I-50010 Campi-Bisenzio (Fi).

Japana (prezo: 1500 enoj): Hukunaga Makiko, Nerima-ku, Kamisyakuzii 1-739, Midori-sō 2-1, Tokio, 177. Ĝirkonto n-ro Tokio 0-99911.

Norvega (prezo: 30 norv. kr.): Margrete Landmark, Buerstad, N-3135 Torød. Poŝtĉekkonto n-ro 5 73 61 29.

Nov-zelanda: J.T. Allan, 12 Lonsdale Crescent, Wellington 3.

Sveda (prezo: 25 sved. kr.): Mårtha Andréasson, [illegible]65 Tolsered, S- 425 90 Hisings Kärra. Poŝtĉekkonto n-ro 27 01 [illegible]-4880.

Usona (prezo: $6,50): Charles Power, Nieuwe Binnenweg 197B, 3021 GA Rotterdam, Nederlando. (Pago per ordinara enlanda usona ĉeko al la nomo Charles Power.)

stereotipaj konceptoj pri viroj kaj virinoj el lernolibroj.
Laboro: egalaj ŝancoj dum la kandidatiĝo al laboro; libereco elekti laboron; egalaj promociado kaj trejnado dum la laboro; egala profito de diversaj sociaj asekuroj kaj pensioj; forigo de diskriminacio pro edziniĝo aŭ patrineco; kresko en la nombro de infan-prizorgejoj por ebligi al ambaŭ gepatroj partopreni en la publika vivo.
Sano: egala aliro al san-servoj inkluzive de familio-planado; se necesas, senpaga prizorgo dum gravedeco, nasko kaj la post-naska periodo.
Financo: egalaj rajtoj je familiaj subvencioj, bankaj pruntoj kaj hipotekoj.
Agrikulturo: aparta artikolo estas dediĉita al la rajtoj de virinoj en la kamparo, sed, ĉar ili estas samaj kiel la ĝeneralaj, ne indas ilin aparte listigi.
Juro: forigo de ĉiuj apartaj limigoj je la partopreno de virinoj en ĉiuj stadioj de la jura procedo; egalaj rajtoj de laboro en ĉiu rango de la jura profesio.
Edziniĝo: egalaj rajtoj al viroj geedziĝi kaj libere elekti la partneron; egalaj respondeco kaj rajtoj reteni la infanojn post divorco; oficiala minimuma aĝo por geedziĝo; deviga registrado de geedziĝoj.

La efektiva plenumo de tiu Konvencio fare de la landoj, kiuj ĝin ratifis, estos kontrolata de komisiono elektita el reprezentantoj el ĉiuj ratifintaj landoj. La komisiono raportos al la Ĝenerala Kunveno de UN, kaj krome estos specialaj instancoj por certigi la efektivigon de la Konvencio.

La Konvencio iĝos deviga 30 tagojn post sia ratifo fare de 20 ŝtatoj, laŭ la jena procedo: unue la registara partio ĝin subskribas, sed ĝi iĝos deviga nur se ankaŭ la landa parlamento ĝin subtenos. Tiam la registaro rajtos ĝin ratifi. Ĝis

nun la Konvencio estas ratifita de la jenaj ok ŝtatoj: Barbadoso, Kubo, San-Domingo, Germana Demokratia Respubliko, Gvajano, Polujo, Portugalujo kaj Svedujo. Ĝi estas subskribita de 78 ŝtatoj. Estas interese rimarki ke Britujo ĝin eĉ ne subskribis (evidente virina ĉef-ministro nenion garantias!) En la praktiko, la Konvencio portas devigojn al neniu lando nun; ĝi havos devigan karakteron nur post 20 ratifoj kaj nur por tiuj 20 ŝtatoj. Sed eĉ tiam, se ŝtato ĝin (parte) plenumas, la sola puno povas esti negativa publico en gazetoj kaj internaciaj forumoj. Nur se iu ŝtato opinias ke alia ŝtato ĝin ne ĝuste aplikas, povus tiu ŝtato turni sin al la Internacia Kortumo en Den Haag (Hago). Estus interese se vi, la legantaro, atentus pri la situacio en viaj landoj pri kelkaj el la punktoj menciitaj en la Konvencio, ekzemple: abolo de stereotipoj el lernolibroj, egala traktado de virinoj ĉe laboro, la proporcio de virinoj en altaj postenoj kaj en la politika vivo. Estus interese, se vi raportus pri la paŝoj kiujn virinoj faras por rapidigi la ratifadon de tiu konvencio en siaj ŝtatoj.

Judith Junger-Kurpershoek ♀
(judit junger-kurpershuk), Nederlando

Servo de KVA:

ARĤIVO DE PRELEGOJ
PRI LA VIRINA DEMANDO

Kial? Por provizi pretajn prelego-tekstojn por uzo en lokaj grup-kunvenoj k.s.

Kies? Ĉu vi jam foje prelegis pri la situacio de virinoj? Sendu kopion de via teksto por la arĥivo! Prefere kun unu-alinea resumo de la enhavo.

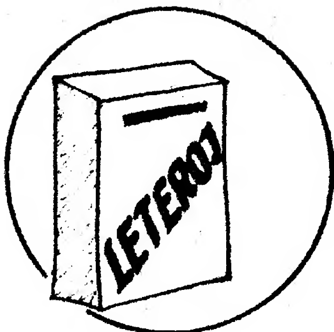
Kiel? Mallongaj resumoj de havebla materialo aperos en SkE. Ni planas poste produkti indekson.

Kiaj? Ni akceptos kaj kompletajn tekstojn kaj notojn kiuj postulas prilaboradon de postaj uzantoj.

Kie? Ĉe la redakcia adreso.

Kiom? Senpage, sed laŭeble sendu 3 irk. por la afranko.

Bv. peti tekstojn nur se vi efektive intencas utiligi ilin.

Antaŭ multaj jaroj mi fariĝis komitatano de UEA. Mi estis la dua virino en la Komitato. La unua estis Emilija Lapenna. Ŝi ĉiam tre klare kaj koncize diris aŭ proponis ĉion, kio ŝajnis al ŝi utila aŭ necesa. Poste, kiam mi petis la parolvicon, mi neniam spertis diskriminacion.

Sed nun kiam mi konstatas ke post tiom da jaroj nur 1/5 de la membroj de la Komitato estas virinoj, mi konkludas ke aŭ ni virinoj ne estas sufiĉe kuraĝaj, aŭ mankas en Esperantujo virinoj, kiuj havas ion konstruan por diri.

Ĝojiga fakto estas, ke almenaŭ en la Estraro de UEA nun elektiĝis pli da virinoj. Persone mi estas konvinkita ke en UEA oni ne diskriminacias la virinojn. Sed ili kompreneble devas esti motivitaj kaj devas precize scii kion ili intencas atingi, ĉar ankaŭ en Esperantujo ne mankas babilemuloj, bedaŭrinde eĉ en la Komitato.

Karaj, ni faru nian eblon. Kuraĝe antaŭen!

Els Kervers-van Tholen ♀ (fan tolen),
Nederlando

Mi estas svedo, verkisto, 39-jara. 14-jara filino mia loĝas kun mi. Multjare mi loĝas kun virinoj (verkistinoj), kiuj tre intense agas en la virina movado. Krome, mi dum sep jaroj loĝis en komunumo kun ĉirkaŭ kvin antaŭ-lernejaj infanoj.

La socio katastrofe malinteresiĝas pri siaj infanoj, lasas ilin privata afero por la gepatroj. Mi opinias, ke tial homgrupoj - ne la Ŝtato, mi kredas - inventu strukturojn por kontinue kaj solidare kunhelpi pri infanoj, kaj tiel montri ke infanoj estas kunhoma afero anstataŭ privata.

Ideale organizitaj loĝkomunumoj kun infanoj povus esti modelo por tia kunhoma laboro kun infanoj. (Mi kredas ke ankoraŭ nur tre malmultaj komunumoj estas idealaj.)

Necesa parto de la batalo estas ŝanĝi la unuflankan viran rolon. La viroj laboru kun infanoj same kiel virinoj, ankaŭ pri hejmlaboro.

Jarl Hammarberg-Åkesson ♂, Svedujo

La pronomo ri estas ege bonvena en Irano. Mi jam konas ĉi pronomon de 1977 el Danlando, kaj ĝi tre plaĉas al mi. Kiam mi ree vidis ĝin en Sekso kaj Egaleco, mi komencis uzi ĝin en miaj kursoj kaj rekomendis ĝin al ĉiuj Esperanto-instruistoj, ĉar mankis al ni pronomo egalseksa. Nek nia lingvo - kun ĉirkaŭ 65 milionoj da parolantoj - nek la turka lingvo - kun pli ol 90 milionoj da parolantoj - havas seks-pronomojn. (Eble pro tio ekzistas nenia diferenco en nia civiljuro inter virinoj kaj viroj.) En la persa lingvo, ni uzas la pronomon u, ĉu por ŝi, ĉu por li, kaj ĝi perfekte tradukiĝas al ri. Niaj gelernantoj ne kutimas ĉiam dividi la seksojn kaj esti ĉiam konsciaj pri la sekso de la homo, kiam ne necesas! Oni estas tute kontenta pri ri, kiam oni volas ĝenerale paroli. Kaj certe en la kursoj oni kutime demandas kaj respondas ĝenerale.

Ni prezentas ri en niaj kursoj, por ke la gelernantoj estu certaj, ke ili havas neŭtran pronomon en la Internacia Lingvo kontraŭdiskriminacia. Sed kompreneble laŭ la lerno-libroj de Esperanto oni ofte ekzercas kun ŝi kaj li.

Se esperantologoj povus iomete direkti sin el okcidentaj lingvoj kaj ĵeti rigardon al kelkaj orientaj kaj afrikaj lingvoj, eble ili trovus multnombrajn solvojn por nia kara Esperanto.

La serĉkrio por egalseksa pronomo venas ne nur el unu lando. En malpli ol tri monatoj oni aŭdis voĉojn el Usono, el Japanio, el Danlando kaj el Irano. Do la serĉo estas universala. Artikoloj en Esperantaj bultenoj montras ke la rajto je komunikado lamas eĉ en la Esperanta Mondo! Ŝajnas ke multaj neniam eĉ aŭdis pri tiu la plej taŭga pronomo ri por eviti tiajn cerbumaĵojn.

Ĵila Sadigi ♀, Irano

En SkE, n-ro 2, mi legis la proponon de Albert Goodheir koncerne la ambaŭseksan pronomon. Li demandis: "Kial ne li-ŝi?" Nun mi volas demandi: "Kial ne ŝi-li?"

Eble li konsideras mian rimarkon kiel ĉikanon. Sed mi opinias, ke ĉiam oni mencias virinojn post la viroj. Por la ŝanĝo de la pensmaniero tio estas malbona.

Kiam oni uzos ŝi-li la viroj rajtos protesti kontraŭ tiu uzado. Tial mi preferos la pronomon ri.

Kio estas via opinio pri ĉi tiu afero?

Sabina van de Hem ♀, Nederlando

Laŭ mi en ĉi tiuj jaroj ne okazis la feminista revolucio, ĉar multaj virinoj por la egaleco inter la seksoj supozas ke ili devus imiti la virojn. Precipe ili imitas la falokratajn+ virojn, sekve tiuj feministinoj fariĝas same falokrataj. Dume, la nefeministinoj ne imitas, sed obeas la Dio-Viron.

La inista virino nun volas fariĝi policistino, juĝistino ktp. Mi demandas min, se la viroj ne fumus, ĉu ili volus fumi? En Italio antaŭ kelkaj jaroj la virinoj diris: mia korpo estas mia kaj mi mem regas ĝin. Nun tiuj inistoj pri la korpo volas proponi leĝojn.

Antaŭ kelkaj jaroj en Belfast, Nord-Irlando, se mi ne eraras, okazis vere malfalokrata batalo. Du virinoj organizis pacan movadon. Ili diris: vi viroj scias bone nur murdi. Ni virinoj diras "ne" al la armiloj por socio senarmila kaj senlima. Tiuj virinoj skizis la sulkon por la malfalokrata socio. Aliflanke la aroganta sinjorino Thatcher (taĉe) reprezentas alian starpunkton. Ŝia subteno de perforto estas falokrata.

Alessandro Panerai ♂, Italujo

+Falokrato: viro kiu opinias ke, pro sia vireco, li superas virinojn. Pli bona estas la formo kacokrato, kiu troviĝas en la kasedo "Per nia nura vol' ".

Mi legas en mia SAT-vortaro (eldono de 1934) sub la kapvorto homo, la jenan difinon: "Dumana mamulo, karakterizata per vertikala teniĝo, racia inteligenteco kaj parolkapablo".

Estus oportune, minimume por ne malpravigi nian vortaron, daŭre montri pruvojn pri racia inteligenteco precipe kiam ĝi kombiniĝas kun parolkapablo kaj kiam la parolata lingvo estas Esperanto.

La sama vortaro informas ke ino estas "estaĵo de idonaska sekso", kaj krome por eviti miskomprenojn pri la signifo de la vorto kaj pri la valoro de la estaĵo aldonas zamenhofan ekzemplon: "La plej danĝera homo - malbona in' en domo".

Surbaze de ĉio ĉi mi demandas min pri la neceso de la okcidentecaj esprimoj feminismo kaj feminist(in)o troveblaj en la paĝoj, cetere interesokaptaj ankaŭ por estaĵoj ne idonaskaj, de Sekso kaj Egaleco.

Minimume en la itala la radiko femin- havas ĝuste la signifon de "ina/ineca", kaj ĝi estas aplikebla ankaŭ al ceteraj bestoj krom dumanaj mamuloj. Do, vere temas pri duoblaĵo, kiu aldonas al Esperanto neniun novan nuancon kaj kiu estas, laŭ mi, kontraŭbatalenda pro la eŭropeca gusto, kiun multaj esperantistoj prave ekkritikas.

Mi ja scias, ke feminismo estas trovebla en Plena Ilustrita Vortaro, sed bonŝance PIV ne estis donita al ni pere de dia revelacio, kaj ĉiam kiam ĝi kolizias kun racia inteligenteco oni rajtas mem elekti.

Mi bedaŭras, estimata redaktorino, ke mi tedas vin per flankaj, lingvaj temoj anstataŭ helpi vin pri la kerno de la afero, pri la emancipiĝo de inoj en la mondo; sed, kiel ĉiuj esperantistoj, ankaŭ mi estas: "Lingve fanatika mamulo, karakterizata per kvinpinta stelo, membrokarto kaj varbomalkapablo".

Renato Corsetti ♂ (korseti), Italujo

Mi esperas, ke la feministoj vidos tion, kion tro da religiuloj ne povas vidi: ke oni ne rajtas perforte siajn opiniojn trudi al tiuj, kiuj ne havas la saman vidpunkton. Lastatempe alvenis al mi mimeografitaj kaj presitaj "leteroj" de misiuloj religiaj (viroj en tiu kazo!), kiuj volas "savi mian animon". Tion mi ne ŝatas. Se mi kuraĝus respondi al ili kontraŭreligie, ili profunde vundiĝus!

Conrad Fisher ♂ (konrad fiŝr), Usono

---

afrikanoj parolas

Claudia Fonseca

La inan situacion diskutas en la tuta mondo homoj kiuj akiris konsciencon kaj konon pri la nocio "homaj rajtoj". Sed kion opinias pri la argumento la virinoj kiuj vivas ĉiam enŝlositaj en la hejma vilaĝo, ekster ĉiu ligo radia kaj televida, neniam konante alispecajn vivkondiĉojn?

Do, eĉ tiuj ĉi inoj havas aŭskultindan voĉon, kaj montras kritikemon al la subpremanta socio, ĉu per humila rezignacio, ĉu per ekklopodoj de malaprobo.

Dum pluraj monatoj da studado en Afriko, Claudia Fonseca kolektis la opiniojn de kelkaj homoj, inter kiuj unu viro, al kiuj ŝi faris simplajn demandojn; kaj tiuj respondis same simple kaj klare.

Ĉiuj enketitoj apartenis al la popolo Kasena, kiu ampleksas ĉirkaŭ 70 000 homojn kaj loĝas en la savanzono antaŭ kaj trans la landlimo inter Ganao kaj Supra Voltio. Nefruktodona grundo kaj longaj sekecsezonoj igas tre malriĉaj la kultivaĵojn. Tamen pli ol 90% de la popolo kultivas la teron, apenaŭ sukcesante travivi per rikoltado de milio kaj kelkaj legomoj.

La kasenoj, plejparte dissemitaj en vilaĝoj de 200-300 enloĝantoj, praktikas pluredzecon kaj patroregadon. Kun la escepto de eta kvanto da kristanoj kaj islamanoj, ili sekvas la tradician religion, miksaĵon de animismo kaj praavkulto.

En la vilaĝoj ekzistas nek elektro nek fluanta akvo; tiuj estas komfortoj ĝueblaj nur en la distrikta ĉefurbo, kaj ankaŭ tie nur en la domoj de kelkaj gravaj registaraj funkciuloj.

Kaj ĝuste al tiu ĉi mondo kampara, analfabeta, ofte kruele preteratentata, apartenas la homoj pridemanditaj. En ĉi tiu numero ni aperigas unu intervjuon, kaj aliaj sekvos en postaj numeroj.

KASAANA sola edzino de multe pli maljuna viro, aĝas 50. Ĉi-matene ŝi estas en sia unuĉambra domo kaj elguŝigas "nere"-grajnojn. La edzo sidas ekstere kaj kunkudras felojn. Li aŭskultas la intervjuon kaj aldonas unu-du vortojn.

Kiel knabino elektas la edzon?

"Kiel ŝi edziniĝas en via lando? Verŝajne ĉie okazas sammaniere. Mia edzo jam dufoje edziĝis antaŭ ol edziĝi kun mi, sed kiam mi alvenis la aliaj du edzinoj jam foriris. Oni povas elekti edzon por sia filino, sed kiu certigas ke ŝi restos kun li por ĉiam kaj estos feliĉa? Ekzemple, mia filino: ĉu vi vidis ŝin pasintan monaton danci dum la festo? Bone, la postan tagon ŝi foriris kun edziniĝinta "fratino"+ kiu loĝas en la proksima provinco. Nun ŝi loĝas kun la plej juna frato de sia bofrato. Mia edzo mesaĝis al ŝi trifoje, ke ŝi revenu, sed ŝi ne volas. Ŝi venis foje por diri ke ŝi emas resti tie, en tiu vilaĝo. Ni ne povas ŝin devigi al reveno, ĉar ŝi elektis mem vivi kun tiu viro. Aliflanke mia filo, kiu estas pli aĝa ol liaj du fratinoj, serĉas edzinon. Li jam petis du knabinojn, sed ili lin rifuzis. Mi kredas ke estos pli facile kiam lia fratino edziniĝos, ĉar ni ricevos ŝian prezon en brutoj kaj uzos ĝin por aĉeti edzinon por nia filo."

+Ĉiu virino kiu ligiĝas pro parenceco aŭ edzeco al domloĝantaro nomiĝas "fratino".

Ĉu estas bone esti la sola edzino?

"Ne mi devas tion diri. Multaj inoj pensas, ke postulas multan laboron esti sola en la domo. Sed mi estas bonŝanca, ĉar mi havas kun mi miajn "fratinojn", kiuj helpas al mi kvazaŭ ili estus edzinoj. Ni kuiras laŭvice kaj manĝas ĉiuj kune. Kiam viro havas plurajn edzinojn li neniam manĝas kun ili. Mi zorgas esti feliĉa kaj ĝui lá ĉeeston de mia edzo kiam mi manĝas."

Kiel la homoj eksedziĝas?

"Kiel mi sciu? Mia edzo neniam traktis min malbone, kaj mi neniam emis lin forlasi. Kiel mi povus lasi lin nun kiam li estas blinda kaj malsana? Se edzo zorgas pri sia edzino kiam ŝi malsanas, ŝi ankaŭ ĉiam zorgos pri li."

Kiu laboras pli, la viroj aŭ la inoj?

"Ni estas maljunaj, mi kaj mia edzo, do ni ambaŭ malmulte laboras. Por havi ajnan okupon, li plektas ŝnurojn aŭ klopodas kudri: mi donas al li ĉifonojn por fliki. Li lavas siajn vestojn, sian manĝilaron, li promenas tra mia arakid-kampeto, proksime de la domo, sed dum la plej granda parto de la tempo li restas ĉi tie kaj babilas kun la amikoj. Kiam li estis pli juna li ege laboris, kaj laŭ niaj tradiciaj moroj li ne volis ke mi tro laboru en la kampoj. Ĉu vi scias? La nova edzino de Avujan eĉ ne kapablas uzi dabaon (specon de hojo). Mi ĉiam insistis helpi al li. Kiam oni vidas la edzon tiom peni por nutri la familion, kiel oni povas ne helpi? Sed estas aferoj, kiujn virino ne povas fari ĉar ŝi ne havas la forton, kiel kultivi kampeton de laktukoj kaj tomatoj. Por tion fari, oni devas fosi puton kaj akvigi la kampeton ĉiutage. Same por la kotono. Estas tro da laboro por virino sola."

Kiu decidas kiuj el la gefiloj iru al la lernejo?

"Miaj gefiloj ne iris al la lernejo. Kiam ili havis la aĝon ĝustan por komenci ĝin viziti, mi apenaŭ aŭdis pri tia afero. Hodiaŭ mia edzo diras, ke estus bele se mi lernus legi kaj skribi, kondiĉe tamen, ke mi ĉiam restu hejme por zorgi pri li, kiel mi ĉiam faras."

Artikolo el <u>Unesko-kuriero</u> aŭg-sep. 1975
tradukita de Christina de' Ciorgi ♀ (kristina de ĝorĝi)

Antaŭen kaj...

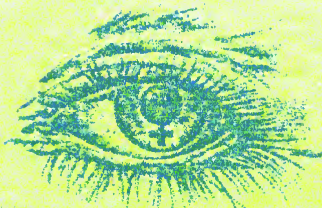
SINDIKATOJ por purigistinoj

En Peruo ekzistas sindikatoj por virinoj kiuj laboras en privataj domoj pri purigado, lavado, kuirado, infanzorgado ktp. Kutime ili ricevas tre malbonan pagon, nenian socian asekuron kaj laboras 15 horojn aŭ pli tage. Krome ili ofte estas devigataj loĝi en la labordomo.
Pro ĉio ĉi la virinoj preskaŭ ne havas eblecon okupii pri siaj rajtoj aŭ pri sindikataj agadoj. Unu el la sindikatoj tamen sukcesas organizi dimanĉan lernejon kie oni instruas lingvon, matematikon kaj historion. Post la tagmeza manĝo okazas lecionoj pri desegnado, muziko ktp. Ankaŭ sindikatajn agadojn oni pridiskutas.
La ĉefa celo de la sindikato estas konsciigi la virinojn ke pro la fakto ke ili estas konsiderataj duarangaj pro sia sekso, ili devas fari laboron rigardatan kiel duarangan (purigado).

MANIFESTACIO en Amsterdam

Sabaton la 21an de decembro 1980 okazis granda manifestacio en Amsterdam, Nederlando. Organizis ĝin la grupo "Ni virinoj postulas", kiu okupiĝas pri la batalo por leĝo pri abortigo, kiu rajtigus al la virinoj mem decidi. Du tagojn antaŭe la nederlanda parlamento akceptis leĝon, kiu permesas abortigon kondiĉe ke kuracisto rekomendas ĝin laŭ difinitaj kriterioj kaj post dutaga deviga konsidertempo.
"Ni virinoj postulas" opinias, ke ne la povoĥavaj kuracistoj rajtu decidi, sed ke la virino mem decidu pri sia korpo. Krome, ili kontraŭas la dutagan konsidertempon, ĉar ili opinias, ke virino kiu elektas abortigi jam travivis malfacilan periodon. Oni ja ne facile faras tiun paŝon!

VIRINOJ en Eŭropo

Ĉi tiu revuo estas eldonaĵo de la Eŭropa Komunumaro. Ĝi enhavas artikolojn pri la situacio de virinoj en la naŭ landoj de la Komunumaro. Sed ankaŭ informojn

pri leĝoproponoj en la Eŭropa Parlamento, kiuj rekte tuŝas virinojn, kaj raportojn pri ekzemple la UN-konferenco en Kopenhago.
La ofsetita revuo estas (por ni senpage, verŝajne ankaŭ por vi) havebla en almenaŭ la 6 lingvoj de la Komunumo en la sekvaj landoj: Belgio, Danlando, FR Germanio, Francio, Irlando, Italio, Luksemburgo, Nederlando, Britio, Kanado, Venezuelo, Ĉilio, Greklando, Japanio, Hispanio, Tajlando, Turkio, Usono, Svislando kaj Portugalio. Se vi interesiĝas, ni povas sciigi al vi la mendadreson en via lando.

HELPPROJEKTO por virinoj

En la provinco Gangni de Bangladeŝo, la plej malriĉaj virinoj, nome vidvinoj kaj eksedzinoj de malriĉuloj, povas prunti monon por aĉeti krudan rizon. Ili hejme kuiras, sekigas kaj pistas la rizon. Post tiu preparado, ili povas vendi la rizon je profito. Ĉiusemajne ili povas prilabori 140 kilogramojn.
El la gajno, ili ĉiusemajne repagas parton, ŝparas parton, kaj per la cetero sin vivtenas. Post kelkaj monatoj ili povas aĉeti kokojn aŭ kapron aŭ eĉ terpecon.
La celo de la projekto estas ekonomie sendependigi la virinojn.

ANSTATAŬ la panepilolo

Ekzistas bona rimedo anstataŭ la panepilolo (t.e. kontraŭ-koncipa pilolo uzata post koito). Oni devas preni du ordinarajn kontraŭkoncipajn pilolojn en malpli ol 72 horoj post la koito, kaj tiam denove du post pliaj 12 horoj.
La piloloj tamen devas esti de la pli forta speco.
La panepilolon oni devas engluti dum kvin sinsekvaj tagoj. Tiel oni enprenas kvanton da hormono egalan al du jaroj da uzo de normala pilolo. Ĉe la alternativa metodo, oni uzas nur 8-oble la kutiman kvanton.
La sekureco de la alternativa metodo egalas al tiu de la panepilolo. Malsaniĝo aŭ vomemo apenaŭ okazas.

LEĜPROPONO en Hispanio

En Hispanio la soci-demokrata ministro de justeco provas enkonduki leĝon pri eksgeedziĝo. Ĝis nun la ŝtato ne havas tian leĝon. Nur la katolika eklezio povas decidi pri tio. Reage al la provo de la ministro, la hispana kardinalo Gonzalez skribis, ke la ŝtato ne povas enkonduki la eksgeedziĝon en la civilan leĝaron, ĉar ĝi havas la taskon okupiĝi pri la bonstato de la komunumo. Laŭ li, eksgeedziĝo estas "la peko el pekoj".
La leĝpropono ne havas grandan ŝancon, ĉar la soci-demokratoj estas en la reganta koalicio kune kun la katolikoj.

Redaktis ĉi tiun rubrikon ♀ Loes Demmendaal (lus demendaal), Ned.

Informojn provizis: ♂ Herman Deceuninck, Belg.

...malantaŭen

Kial persisti en rol-dividoj?

MACUI Jajori ♀

"Ĉu vi iam imagis, ke 99% el la ĵurnalartikoloj, kiujn vi legas ĉiumatene kaj ĉiuvespere, estas verkitaj de viroj?" mi demandas. Kaj la demandato surpriziĝas. Iu tagĵurnalo ĉiuvespere reklamas sin televide per atentokapta frazo: "Ĵurnalon +++++ produktas grupo da ardaj viroj". Ĵurnalkompanioj en Japanio estas ja mondoj de viroj. Germana ĵurnalistino, kiu vizitis la ĵurnal-kompanion Asahi kaj vidis kelkcent virojn – kaj nur virojn – laborantajn en ĝia granda redaktejo, konsternite murmuris, "Kia neordinara mondo!" Kiam mi estis en Stokholmo por raporti pri la UN-Konferenco pri Homaj Medioj, preskaŭ triono el la mil kelkcent ĵurnalistoj tie kolektiĝintaj el la tuta mondo estis virinoj. En Japanio inaj ĵurnalistoj okupas malpli ol 1 procenton de la tuta ĵurnalistaro.

Ekster mia laborejo mi renkontas ankoraŭ aliajn mondojn de virinoj. Ĝis la lasta aprilo mi deĵoris en unu el la okcidentaj blokoj de Tokio. La bloko estas parto de la ĉefurbo de ekonomia giganto, Japanio, sed ĝis la lasta jaro tie troviĝis urbo kiu tute ne havis virinojn en sia urba asembleo. Ĉu maljunaj viraj asembleanoj povas sindone labori pri problemoj rekte ligitaj al la loĝantaro kiel infan-vartejoj, pritrakto de forĵetaĵoj, lit-katenitaj maljunuloj, handikapuloj+ kaj konsumantoj?

En la urba asembleo de Oslo, Norvegujo, pli ol duono de la membroj estis virinoj. En Danlando mi intervjuis virinan urbestron. Virino estas ankaŭ urbestro de Ĉikaĝo, la due

+Handikapulo: homo kiu suferas malavantaĝon pro korpa difekto.

plej granda urbo en Usono. En Japanio virinaj urbestroj tute mankas.

"Donu al paĉjo tian salajron ke panjo ne bezonu labori!" Tiel sloganis iama gvidanto de la japana laborista movado. Ankoraŭ hodiaŭ preskaŭ ĉiuj funkciuloj de ĉefaj laboristaj organizaĵoj estas viroj. Cetere, mi neniam aŭdas proteston flanke de tiuj gvidantoj pri senkompara kontraŭvirina diskriminacio en dungado, kiam kompanioj eĉ ne donas al virinoj la rajton fari eniran ekzamenon nur pro ilia sekso.

Dum mia raportista okupiĝo pri polucio en la sepdekaj jaroj mi sentis, ke socia sistemo bazita sur vira regado faris nian landon "polucie evoluinta". Estraranoj de poluci-produktantaj entreprenoj estas viroj, kiuj studis en unua-rangaj universitatoj. Ili planas fabrikojn, kiujn funkciigas viraj inĝenieroj. Plimultiĝas virinoj, kiuj eniras universitatojn, sed tre malmultaj el ili elektas teknikajn fakojn, ĉar al ili estas fermitaj la pordoj al tiaspecaj karieroj. Mi supozas, ke virinaj inĝenieroj planus pli agrablajn urbojn kaj loĝejojn. Kiam mi okupiĝis pri "panja agrikulturo" (en kiu paĉjo forestas por perlabori monon en urbo), mi aŭdis pri aborto pro laboro kun kultivilo. Ne ĝustas, ke agrikulturajn maŝinojn desegnas viroj, kiuj ne konas virinan fiziologion.

Kiam mi vizitis Usonon por kolekti informojn pri poluciaj problemoj, mi estis imponita de virinaj urboplanistoj, kiuj vigle laboris por konstrui urbojn direktitajn al homoj. En instituto por esplorado pri polucio en Moskvo mi surpriziĝis trovi, ke la estro kaj preskaŭ ĉiuj membroj estas virinoj. En Ĉinio mi vidis virinajn inĝenierojn ripari elektraĵojn kaj virinajn pilotojn veturigi jetojn. Ne povas esti, ke japanaj virinoj havas tiel malaltajn faktorojn de inteligenteco, ke ili ne taŭgas por teknikaj fakoj. Do, la japana socio rabas de virinoj la eblecon plene utiligi siajn kapablojn.

Tial mizere postrestas virina partopreno en la socio en ĉi tiu "evolulando pri la rango de virinoj". Dume ankoraŭ popularas la mito, ke "japanaj virinoj estas fortaj, ĉar ili regas la familian monujon". La fakto estas, ke nur tiel malgrandan mondon kiel la hejmo oni permesas al virinoj mastri. Jen la malnova ideo de divido de laboro inter viro kaj virino: "La viro por la laboro, la virino por la hejmo". Tio estas ankoraŭ akceptata en Japanio hodiaŭ.

En la sepdekaj jaroj disvastiĝis tra la mondo ondoj de virin-liberiga movado. 1975 estis la Internacia Jaro de la Virino, kiun sekvis "la UN-Jardeko por la Virino". Influojn ne povis eviti la japana socio. Fariĝis la unua ina ambasadoro, ina estrarano en granda magazeno, kaj en la Japana Socialista Partio elektiĝis la unua ina vicprezidanto. Plimultiĝas virinoj, kiuj kuraĝe eniras virajn sanktejojn ĝis nun fermitajn al virinoj. Sed plej multaj virinoj, precipe dommastrinoj en sia mezaĝo, havas parttempan aŭ provizoran laboron, kaj ricevas modestan enspezon de nur 400 enoj (= ĉ. US$ 2) hore, kiun ili aldonas al la salajro de sia edzo por la familia financo.

En la sesdekaj jaroj la tuta virinaro estis diskriminaciata. Rezulte de virinaj agadoj en la sepdekaj jaroj, kelkaj virinoj estis akceptataj kiel plenkreskaj membroj en la socion de la viroj; tamen, amaso da virinoj, kiuj devis ankaŭ hejmlabori kaj varti infanojn, restis traktataj kiel duonaj homoj en la socio. En siaj programoj pri virinoj, la japana registaro konsideris ĉi-lastan grupon kiel modelon de laborantaj virinoj, kiu povus plenumi la bezonon de entreprenoj por malmultekosta laborforto. La intenco estas evidenta en la "Programo por Plifortigo de la Familia Bazo" de la reganta Liberal-Demokrata Partio, kiu proponis starigon de "la Tago por la Familio". La ideo estas, ke postuli seksan egalrajtecon kaj rajtojn de la virino estas okcidenta individualismo; ke ni, japanoj, retaksu nian tradician respekton de la familia ligo; kaj ke malgrandajn infanojn kaj maljunajn gepatrojn prizorgu hejme la virinoj.

La nocion "virinoj en la hejmo", kiu iras kontraŭ la historia fluo, subtenas efektive ankaŭ multaj viroj el progresemaj tendaroj. "Se oni akceptas la dividon de roloj, t.e. ke la edzo laboru ekstere kaj la edzino gardu la hejmon, estas ŝia tasko atendi lian revenon en la hejmo, preparinte komforton, kiun li malhavas ekstere." Tiel skribas en sia libro eldonita en la lasta jaro kuracisto kiu estas konata kiel progresema. La persistemo de japanaj viroj, ĉu konservativaj aŭ progresemaj, alkateni virinojn al la hejmo estas nenio alia ol anakronismo.

La historio de la homaro firme fluas al "viro pli en hejmo; virino pli en socio". Ekde la Internacia Jaro de la Virino,

estas internacie konsentita komuna celo ŝanĝi la dividon de roloj inter viro kaj virino. Ĝin enkorpigas la "Konvencio pri la Forigo de Ĉiuj Formoj de Diskriminacio kontraŭ Virinoj", kiun subskribis kvindek-kelkaj novaj landoj en la 17a de julio dum la UN-Konferenco por Jardeko por Virinoj en Kopenhago, kaj la proponata "Rekomendo pri Egalrajteco de Laboristoj kun Familiaj Respondecoj" (forpermeson por prizorgi infanojn ricevu ankaŭ viroj!) de Internacia Labor-Organizaĵo (ILO).

Ni, virinoj, eklaboru por savi la homaron de tiaj aktualaj problemoj kiel milito, polucio, energio kaj nord-suda problemo. Por tio necesas detrui la limigon de "la viro por la laboro; la virino por la hejmo" kaj eðligi egalan partoprenon de viro kaj virino en la socio. Tio signifas, ke ankaŭ viroj devas pripensi pri hejmo - tiel alvokas la tri sloganoj de la UN-Jardeko por la Virino: egaleco, evoluo kaj paco.

Seksa egalrajteco kaj virina partopreno en la socio ne signifas, kiel multaj viroj miskomprenas, ke virino "pensu kiel viro, laboru kiel hundo" por akceptiĝi en la socion de viroj, nek ke virino rivalu kun viro en okazigo de militoj kaj polucio. La vero estas, ke virinoj, ĉiutage vidante diversajn malbonojn ekz. politikan korupton kaj diskriminacion en la vircentrigita socio, urĝe sentas, ke ili ne plu povas lasi sociajn aferojn sole al viroj. Prave, "...la plena kaj kompleta evoluo de lando, la bonfarto de la mondo kaj la aferoj de paco postulas la maksimuman partoprenon de virinoj sub egalaj kondiĉoj kun viroj en ĉiuj kampoj." (Antaŭparolo al la "Konvencio pri la Forigo de Ĉiuj Formoj de Diskriminacio kontraŭ Virinoj".)

La muro de realeco tamen estas tro dika - mi plene konstatas tion, dum mi skribas ĉi tiun artikolon en la oficejo, trovante nur virojn ĉirkaŭ mi. La socio, kiu ne plu estas evolulando rilate la rangon de virinoj, kaj kie viroj partoprenas en hejmlaboro kaj vartado kune kun virinoj dum virinoj aktive laboras en ĉiuj kampoj kune kun viroj - ĉu tio estas fora utopio por Japanio?

Artikolo el la japana ĵurnalo <u>Asahi</u>
tradukita de Yamakawa Setsuko
(jamakaŭa secko) ♀

La kontribuo de virinoj al la Esperanto-literaturo

Aldo de'Giorgi ♂ (ĝorĝi)

En la suplemento de julio 1980 al n-ro 3 de SkE, oni demandas, ĉu ekzistas iuj elstaraj inaj rolantoj en la Esperanto-literaturo.

Post trafoliumo de la ekzistantaj studoj pri la historio de nia literaturo, estas tuj evidente ke la pozicio de virinoj en la evoluo de nia tuta beletro estas, ekde la komenco nepre elstara, el ĉiuj vidpunktoj, ĉu laŭ nombra proporcio, ĉu (kaj ĉefe) laŭ kvalito.

Preteratentante kelkajn negravajn verkistinojn de la plej fruaj tempoj, jam en la unua pionira periodo oni trafas la tiam eksplodan kazon de Marie Hankel (1884-1929), kiu estis tiam aklamata la plej granda poetino en la internacia lingvo, unua kronita "reĝino" en la "Internaciaj Floraj Ludoj" (1909) kaj prezidantino de "Esperanta Literatura Asocio". Ŝia famo estis tiutempe grandega - kaj tute pleonasmas nun kritikaĉi ke, objektive parolante, ŝiaj poemoj estas finfine nur svenbanalaj siropaĵoj sen enhava kaj teknika valoroj. Ja, ŝiaj viraj kolegoj tiamaj ne diversmaniere sin esprimis (eĉ la plej renomaj - la Majstro ja instruis!).

En la proza kampo, en tiuj foraj tempoj de nia literatura genezo, ni trovas la nomon de Jeanne Flourens (1871-1928), kiu, sub pseŭdonimo "Roksano", svarmis kaj disfamiĝis sur la paĝoj de la plej konataj revuoj. Estas notinde ke, inter-alie, ŝi estis la unua kiu verkis pri inismaj egalrajtaj problemoj.

Depost tiuj du korifeoj, la figuroj de reliefaj inaj person-ecoj neniam malabundis en nia literaturo: Maria Ŝidlovskaja,

Eva Seemannová-Suchardová, Jana Cíchová, Else Nyberg, Eija Solovaara, Amalia Núnez-Dubús, Magda Carlsson kaj Hilda Dresen (ankoraŭ nun taksata kiel unu el niaj plej brilaj tradukistoj), ĝis la vere majestaj personecoj – Eli Urbanová, Clelia Conterno Guglielminetti kaj Marjorie Boulton. Boulton estas en absoluto unu el niaj plej grandaj verkistoj, en kelkaj kampoj (ekz. en la esploro de la homa psiko, en priamaj poemoj k.a.) nepre la plej granda el ĉiuj kaj ĝis nun nesuperita.

Paroli pri la nuntempa situacio estus vere tro longe (kaj riske), tiel multaj kaj valoraj estas la inaj reprezentantoj en nia aktuala beletro. Do, por koncizigi la analizon, mi profitas la fakton ke, ekde 1975, mi prizorgas beletran rubrikon en Heroldo de Esperanto kaj, ĉerpinte el la ĝis nun aperigitaj 33 numeroj, mi notas ke la kontribuo de la virinoj estas elstara kaj reprezentas ĉirkaŭ 35% de la tuto. Cetere du numeroj de la rubriko konsistis el nur virinaj kontribuoj: unu estis dediĉita al la verkoj de la antaŭnelonge forpasinta poetino Ludmila Jevsejeva, la dua enhavis la poeziajn produktojn de Jevsejeva, de Magda Ŝaturova-Seppova, Rejna de Jong kaj Nadia Andrianova. Plukinte el la aliaj numeroj de la rubriko en Heroldo mi nur notas la sekvajn aperigitajn nomojn, kiuj iel resume bildigas nian nuntempan virinan Parnason. Jen la listo: Lina Gabrielli, Eli Urbanová, Daphne Lister, Elvira Lippe, Zora Heide, Emilija Lapenna, Julia Pióro, Spomenka Štimec, Nevena Nedlĉeva, Kristina Aleksova, Mirdza Burgmeister, Leonia Freundlich, Gunhild Halager, s-ino Saranath, Helga Lindner, Erika Linz, Roan Orloff-Stone, Anna Tarabini, Ariella Colombin. Sufiĉe bela florbukedo, ĉu ne? (Kaj eble mi forgesis kelkajn nomojn.)

Inter la nomoj neankoraŭ envicigitaj en mian rubrikon, venas al mi enmensen tiuj de nuntempe nemalgravaj verkistinoj: Despina Patrinu, Éva Tőfalvi, Ada Csiszar, Vesna Skaljer-Race, Terttu Tyynelä.

Resume kaj konklude, oni povus longe diskuti kaj statistikadi pri la objektiva valoro kaj pri la pezo de la kontribuo de la virinoj al la verda literaturo (tion mi pretas fari se montriĝos la intereso). Mi nur esperas ke, per miaj tre sintezaj kaj lakonaj vortoj, klare rezultos la demonstro, ke la rolo de la virinoj neniel povas esti taksata sensignifa.

ARĤIVO DE PRELEGOJ

EGALRAJTECO EN SVEDUJO:
BILDO KUN HELA KAJ MALHELA FLANKOJ

Ofte oni ricevas la impreson, ke la problemo pri seksa egalrajteco estas preskaŭ solvita en Svedujo. Tamen, prelegante en Stokholmo dum la 65a Universala Kongreso, Birgitta Wistrand de la sveda virina asocio Fredrika-Bremer-Förbundet atentigis, ke eĉ kiam la principo de egalrajteco estis oficiale akceptita, la baza sinteno de la homoj ne multe ŝanĝiĝis. Ŝi diris: "Unuopaj homoj kaj familioj ne estis pretaj ŝanĝi sian vivmanieron. La viroj ne transprenis sian parton de la hejmlaboro, la virinoj retenis la ĉefan respondecon por prizorgo de la infanoj. En la eksterhejma laboro virinoj ne estis konsiderataj kiel plenvaloraj partneroj rilate la salajron aŭ karieron." Tial la bildo de Svedujo havas helan kaj malhelan flankon, kie problemoj pri egalrajteco ankoraŭ ne estas solvitaj, sed kie multaj homoj okupiĝas pri ili.

Interesa parto de la prelego temis pri la diversaj perspektivoj de laborantoj por egalrajteco. Ekzemple, kelkaj homoj opinias, ke la pensmaniero de virinoj restigas ilin ĉe malpli alta nivelo ol viroj. Tiu vidpunkto implicas, ke por fariĝi samrajtaj virinoj devas transpreni la pensmanieron de viroj. Alia perspektivo supozas, ke virinoj kaj viroj nature havas la samajn antaŭkondiĉojn, kaj do ke estas plej juste dividi taskojn egale inter la seksoj. Tria perspektivo estas, ke ja ekzistas diferencoj inter la seksoj, sed ke la scioj kaj spertoj de virinoj ne havas malpli da valoro ol tiuj de viroj. Tio signifas, interalie, ke la hejmlaboro kaj flegado devus esti taksataj pli alte.

Poste, Birgitta Wistrand mallonge prezentis la historion de la sveda virina movado kaj kelkajn el la oficialaj paŝoj por atingi egalrajtecon. Fine ŝi mallonge aludis al la neceso, ke ankaŭ viroj rekonsideru siajn rolojn.

La prelego traktis multajn interesajn punktojn, sed tro dense. En ĝi estis fakte sufiĉe da temoj por pluraj prelegoj. La kompleta teksto, en Esperanta traduko de Iva Åberg (oberj) estas havebla de la arĥivo de prelegoj pri la virina demando (v. p. 4 por pliaj detaloj).

Ĉu ĉesigi la diskuton?

Marjorie Boulton ♀ (maĝri bultn)

En pasintaj numeroj de SkE aperis pluraj leteroj kaj artikoloj pri enkonduko de komunseksa pronomo en Esperanton. Kelkaj ankoraŭ aterdas sian aperigon, atestante la fortan intereson de esperantistoj pri ĉiu ajn lingva demando. Laŭ la jena artikolo, tamen, ekzistas multe pli gravaj demandoj por nia atento.

Kiel evidentiĝas el la unua frazo, ĉi tiu artikolo mem devis sufiĉe longe atendi en la vico, ĉar ĝi venis reage al artikolo, kiu aperis jam en la provnumero de SkE. Ĝi do aludas specife al propono de Ole Hagemann en tiu numero, sed ĝiaj konkludoj validas ankaŭ por aliaj proponoj pri komuna pronomo.

La artikolo Egaleco kaj la Internacia Lingvo inteligente kaj modere atentigas pri vera difekto en nia lingvo kaj en multaj lingvoj; kaj la proponoj de Ole Hagemann ŝajnas al mi simile moderaj kaj inteligentaj. Komuna pronomo, ri, solvus kelkajn problemojn kaj estus utila kaj justa.

Kaj tamen -

Unue, mi tre dubas, ĉu la manko de komunseksa pronomo estas vere grava faktoro en la pozicio de la virino. Tia pronomo mankas en la angla kaj la franca, la germana kaj la sveda; tamen, kiuj virinoj estas pli emancipitaj ol la usonaninoj, la anglinoj, la francinoj, germaninoj kaj svedinoj?

Mi suspektas, ke lastatempe ni virinoj foje tro bruis pri tiaj bagateloj, ĉar ili "povas esti signifaj" - kaj ili ja povas; sed la insisto, ekzemple, en la angla, paroli ne plu pri "dustman" (rubporta viro) sed pri "dustperson" (rubporta

persono) ĉar eble virino deziras havi tian postenon, povas kontraŭefiki, donante la impreson, ke al ni virinoj tro gravas bagateloj: subteni, fakte, la viran mensogon, ke ni estas tre ofendiĝemaj kaj tro forte sentas pri aferoj negravaj. Simile pri la kreskanta deziro, ne uzi "sinjorino" aŭ "fraŭlino" sed trovi ian alian titolon, kiam fakte la diferenco inter edzino kaj fraŭlino estas tre granda kaj grava, socie, ekonomie kaj psikologie. Ju pli iu bruadas pri bagateloj, des pli tiu donas la impreson, ke ekzistas nur bagateloj por pribruadi ...

Do, due:

Kiam en tre multaj landoj, virinoj nur rajtas labori en diversaj postenoj kaj profesioj, sed fakte daŭras multloke la kutimo, ke la virino tamen faras la tutan mastruman laboron, tiel ke la "emancipita" laboranta edzino ofte estas malpli libera kaj pli laca ol la virino "ligita al la hejmo" kiu almenaŭ devis prizorgi nur la hejmon;

kaj kiam en multaj landoj religiaj bigotoj penas repuŝi virinojn el profesioj, postenoj kaj kleriĝado, reen en tre rigore fermitan hejman vivon, kvankam iliaj religioj ne necese ordonas ĉie tian regreson;

kaj kiam en multaj landoj peritaj geedzigoj neas al junaj virinoj ian ajn elektorajton pri edzo, eĉ la rajton resti fraŭlino, tiel ke multaj virinoj estas kondamnitaj al dumviva kuneco kun edzoj netaŭgaj;

kaj kiam en multaj landoj ankoraŭ, edzinoj devas elĉerpi sin kaj konstante suferi, pro troa naskado de infanoj, el kiuj multaj mortos tre junaj;

kaj kiam estas landoj, kie viro povas ege facile eksedzinigi edzinon, sed la edzino havas nenian rajton eksedzigi eĉ la plej kruelan edzon;

kaj kiam ankoraŭ ekzistas sur la terglobo landoj, kie la naskiĝo de filo estas motivo por ĝojo, sed la naskiĝo de filino, afero de bedaŭro, kolero kaj eĉ honto;

kaj kiam sur nia belega terglobo, en la dudeka jarcento, ankoraŭ ekzistas popoloj, kiuj ordonas al ĉiuj puberaj knabinoj la apenaŭ priskribeblan krueleco de virina cirkumcido, kiu kostas al ili ne nur tiutempan torturon, sed seksan kripleeon kaj ofte nenecesajn danĝerojn je akuŝado;

kaj kiam, en landoj, kiuj laŭ kelkaj kriterioj nomus sin civilizaj, policanoj sisteme kutimas praktiki sur virinojn arestitajn pro politikaj agoj suspektindaj, sekaperforton speciale organizitan kiel torturan teknikon ...

Dume, mi opinias, ke ni devas koncerni nin pri niaj fratinoj, ne plej urĝe rilate al neperfektaj pronomoj.

Tamen, mi havas alian motivon por milde oponi la en si mem ne malbonan proponon de s-ro Hagemann.

Post tridek jaroj kiel esperantisto, mi dolore kaj kontraŭvole, sed devigite per spertado, venis al la konkludo, ke unu el la faktoroj, kiuj plej malhelpas Esperanton, estas konfliktoj interne de la esperantistoj. Ne sufiĉe facile ni konsentis iom diferenci kun toleremo; ne sufiĉe facile ni iom kompromisas, iom ŝultrotiras, iom konsentas, ke kiam temas pri multaj homoj, ne ĉiu perfekte plaĉos ĉiam, ĉiel, al ĉiuj aliaj. Kaj ŝajnas, ke ofte estas pri lingvaj detaloj, ke okazas la plej nenecesaj krizoj kaj kvereloj. Iam estis tute senproporcia bruo pri la fakte ne tre multaj neologismoj de Kalocsay, tiel ke okazis eĉ ege hontindaj persekutoj kontraŭ unu el la eble dek plej grandaj esperantistoj de nia historio. Multaj ankoraŭ memoros, kiel la ne tre grava punkto pri -ita kaj -ata en nur malmultaj dubaj situacioj malamikigis kelkajn el la plej honorindaj servantoj de la Movado, kaŭzis publikajn konfliktojn tre maledifajn, kaj eble eĉ pli tragike, kolose perdigis la tempon kaj energion de multaj el la plej bonaj intelektoj kaj noblaj animoj de Esperanto, kaj multloke venenis la atmosferon. Nu, ĉu niaj malamikoj ne iom rajtas diri, ke ni esperantistoj asertas, ke per Esperanto oni helpos al mondpaco kaj interpopola amikeco, sed la esperantistoj kapablas kvereli nur pri mizeraj participoj?

Kompreneble, mi iomete trosimpligas retorike; tamen, mi vere petegas al ĉiuj esperantistoj, ke ili ne nuntempe iniciatu lingvajn proponojn, eĉ ne en si mem malbonajn, kiuj povus denove dividi nin kaj perdigi niajn limigitajn fortojn per tiaj konfliktoj internaj. Ĝuste simile mi pensas, pri ĉiuj proponoj pri alfabetaj reformoj. Ni ankoraŭ ne estas maturaj por tiaj aferoj; ili povos nur distri nin de pli gravaj taskoj, kaj krei pretekstojn por detruaj konfliktoj.

Ni ne nuntempe elverŝu inkon en lingvaj polemikoj, kiuj nepre naskiĝus el "reformproponoj", kiam ankoraŭ fluas en la mondo

tiom da sango kaj larmoj. Ni virinoj prefere laboru per Esperanto, ne jam penu bonmotive operacii ĝin.

Kaj dume, ni ne forgesu pri la utileco ofte de: li kaj ŝi, li aŭ ŝi; tiu, ties; oni; persono; homo; eble ne en ĉiuj kazoj, sed en multaj, unu aŭ alia sufiĉos por eviti gramatikan diskriminacion.

.. SkE ... novaĵoj ... SkE ... novaĵoj ... SkE ... novaĵoj ..

Pri la apero de la japana SkE raportis ĉiuj el la tri plej grandaj tutlandaj ĵurnaloj de Japanujo.

La ĵurnalo Mainiĉi intervjuis la du redaktorojn, Yamakawa Setsuko kaj Hukunaga Makiko, kaj aperigis artikolon pri ilia agado kun foto. Ĝi aperis en la 15a de septembro kaj poste venis multaj reagoj de interesitoj. En la sama tago Jomiuri prezentis la revuon en sia rubriko "Libroj pri virinoj". Foto montris la japanan SkE inter pluraj aliaj japanlingvaj eldonaĵoj. En la 19a de septembro la ĵurnalo Asahi informis pri la japana SkE en sia rubriko "Memorando" kiu temis pri novaj gazetoj inkluzive tiujn pri virina agado.
